

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

12 Μαρτίου 2025

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1189

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. Γ2γ/Γ.Π.οικ.10793

Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας Μονάδων Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων.**Η ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΑΙ Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 24 του ν. 3984/2011 «Δωρεά και Μεταμόσχευση οργάνων και άλλες διατάξεις» (Α' 150), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 52 του ν. 5034/2023 «Σύσταση νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία "Ογκολογικό Κέντρο Παιδών "Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη - ΕΛΠΙΔΑ", εκσυγχρονισμός του δικαίου για τη δωρεά και μεταμόσχευση οργάνων, ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις» (Α' 69).

2. Τον ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137).

3. Την παρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 4052/2012 (Α' 41).

4. Τον ν. 3984/2011 «Δωρεά και μεταμόσχευση οργάνων και άλλες διατάξεις» (Α' 150), και ιδίως τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 57 αυτού.

5. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων - ΓΚΠΔ/General Data Protection Regulation - GDPR), (L 119).

6. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

7. Το άρθρο 16 του π.δ. 121/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας» (Α' 148).

8. Το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

9. Το π.δ. 129/2016 «Προσαρμογή στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας ΕΕ 2015/565 της Επιτροπής της 8ης Απριλίου 2015 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2006/86/ΕΚ (ΕΕL93/9.4.2015, σ. 43 επ.) και της Οδηγίας ΕΕ 2015/566 της Επιτροπής της 8ης Απριλίου 2015 σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας 2004/23/ΕΚ (ΕΕL93/9.4.2015, σ. 56 επ.), καθώς και τροποποίηση του π.δ. 26/2008 (Α' 51)» (Α' 229).

10. Το π.δ. 26/2008 «Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας προς την Οδηγία 2004/23/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31.3.2004 για τη θέσπιση προτύπων, ποιότητας και ασφάλειας για τη δωρεά, την προμήθεια, τον έλεγχο, την επεξεργασία, τη συντήρηση, την αποθήκευση και τη διανομή ανθρώπινων ιστών και κυττάρων (ΕΕL 102/7.4.2004) και τις συναφείς προς αυτήν Οδηγίες 2006/17/ΕΚ (ΕΕL 38/9.2.2006) και 2006/86/ΕΚ (ΕΕL 294/25.10.2006)» (Α' 51).

11. Το π.δ. 6/2001 «Κανονισμός Λειτουργίας του Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων» (Α' 3).

12. Την υπό στοιχεία Υ14/09.07.2023 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Αναπληρώτρια Υπουργό Υγείας, Ειρήνη Αγαπηδάκη» (Β' 4435).

13. Την υπ' αρ. 37310/09.07.2023 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Υγείας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Υγείας, Μάριο Θεμιστοκλέους» (Β' 4435).

14. Την υπό στοιχεία Γ2γ/Γ.Π./32059/12.7.2023 υπουργική απόφαση «Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας Τραπεζών Οφθαλμικών Μοσχευμάτων» (Β' 4723).

15. Την υπό στοιχεία Γ1β/Γ.Π./οικ.46632/15.6.2018 υπουργική απόφαση «Όροι, προϋποθέσεις και προδιαγραφές λειτουργίας των Αυτοτελών Ιδιωτικών Μονάδων Ημερήσιας Νοσηλείας (Μ.Η.Ν.) ειδικότητας α) οφθαλμολογίας, β) πλαστικής/επανορθωτικής χειρουργικής, γ) ωτορινολαρυγγολογίας και δ) δερματολογίας/αφροδισιολογίας» (Β' 2283).

16. Την υπό στοιχεία Γ1β/Γ.Π./οικ.26856/30.3.2018 υπουργική απόφαση «Κατάρτιση λεπτομερούς καταλόγου ιατρικών πράξεων οι οποίες επιτρέπεται να εκτελούνται σε Αυτοτελείς Ιδιωτικές Μονάδες Ημερήσιας Νοσηλείας (Μ.Η.Ν) ειδικότητας α) οφθαλμολο-

γίας και β) πλαστικής/επανορθωτικής χειρουργικής» (Β' 1556).

17. Την υπό στοιχεία Υ4α/109058/10.1.2005 υπουργική απόφαση «Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας Μονάδων Μεταμοσχεύσεων Ιστών (Κερατοειδούς, Δέρματος) και διαδικασία χορήγησης και ανάκλησης άδειας αυτών» (Β' 71).

18. Το απόσπασμα πρακτικών της από 28.01.2025 συνεδρίασης του Δ.Σ. του Ε.Ο.Μ. (θέμα 9ο) στην οποία αποφασίζεται η έγκριση και αποστολή πρότασης του Ελληνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων στο Υπουργείο Υγείας, προκειμένου να εκδοθεί η υπουργική απόφαση «Όροι και Προϋποθέσεις Λειτουργίας Τραπεζών Οφθαλμικών Μοσχευμάτων» στο πλαίσιο εφαρμογής των παρ. 4 και 5 του άρθρου 57 του ν. 3984/2011.

19. Την υπό στοιχεία Β1α/οικ. 8759/20.2.2025 εισήγηση του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), σύμφωνα με την οποία, από τις διατάξεις της απόφασης αυτής, δεν προκαλείται δαπάνη τόσο στον κρατικό προϋπολογισμό, όσο και στον προϋπολογισμό των εποπτευόμενων από το Υπουργείο Υγείας φορέων.

20. Το γεγονός ότι με τις διατάξεις της παρούσας τροποποιείται η διοικητική διαδικασία με επίσημο τίτλο «Χορήγηση, τροποποίηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας ως Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων» και Μοναδικό Αριθμό Καταχώρισης (Μ.Α.Κ.) στο ΕΜΔΔ «Μίτος» "234822", αποφασίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' Σκοπός-Ορισμοί

Άρθρο 1 Σκοπός

1. Με την παρούσα απόφαση καθορίζονται οι προϋποθέσεις αδειοδότησης, ελέγχου και αξιολόγησης των Μονάδων Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων καθώς και οι προϋποθέσεις συμμετοχής τους στη διαχείριση και αξιοποίηση εθνικών ιστικών μοσχευμάτων κερατοειδούς. Οι Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων αποτελούν κατηγορία των Δομών Οφθαλμικών Μοσχευμάτων.

2. Στις Δομές Οφθαλμικών Ιστικών Μοσχευμάτων ή απλά Δομές Οφθαλμικών Μοσχευμάτων περιλαμβάνονται οι κάτωθι κατηγορίες:

- α. Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων.
- β. Τράπεζες Οφθαλμικών Μοσχευμάτων.
- γ. Οργανισμοί Προμήθειας Οφθαλμικών Μοσχευμάτων.

3. Τα οφθαλμικά ιστικά μοσχεύματα ή απλά οφθαλμικά μοσχεύματα, για τους σκοπούς της παρούσας, περιλαμβάνουν:

- α. Τα ιστικά μοσχεύματα κερατοειδούς.
- β. Τα ιστικά μοσχεύματα σκληρού χιτώνα.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας, ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Γ2γ/Γ.Π./32059/12.7.2023 υπουργικής απόφασης «Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας Τραπεζών Οφθαλμικών Μοσχευμάτων» (Β' 4723).

5. Οι Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων αδειοδοτούνται, λειτουργούν, επιθεωρούνται και αξιολογούνται σύμφωνα με τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις λειτουργίας (ΟκΠΛ) των διατάξεων του Κεφ. Β', που ισχύουν για το σύνολο των δομών οφθαλμικών μοσχευμάτων, και τους ειδικούς για αυτές, ΟκΠΛ των διατάξεων του Κεφ. Γ'.

6. Το «Πλαίσιο Διαχείρισης Οφθαλμικών Μοσχευμάτων» (προέλευση, επεξεργασία, παρακολούθηση και έλεγχος διακίνησης, βασικές αρχές κατανομής και πρόγραμμα αξιοποίησης εθνικών οφθαλμικών μοσχευμάτων από τις Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων) διέπεται από τα οριζόμενα στο Κεφ. Β' της υπό στοιχεία Γ2γ/Γ.Π./32059/12.7.2023 υπουργικής απόφασης «Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας Τραπεζών Οφθαλμικών Μοσχευμάτων» (Β' 4723).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' Γενικοί ΟκΠΛ Μονάδων Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων

Άρθρο 2 Αδειοδότηση

1. Διαδικασία χορήγησης άδειας λειτουργίας:

α. Το νομικό πρόσωπο του Φορέα Μεταμοσχευτικής Δραστηριότητας (Φ.Μ.Δ.) που οργανώνει Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων υποβάλλει στο Υπουργείο Υγείας και τον Ε.Ο.Μ.:

α1. Αίτημα αδειοδότησης.

α2. Πλήρη φάκελο τεκμηρίωσης της συμμόρφωσης προς το τεύχος ΟκΠΛ (γενικοί και ειδικοί ΟκΠΛ της παρούσας).

α3. Συμπληρωμένη λίστα ελέγχου που αντιστοιχεί στο τεύχος ΟκΠΛ που χορηγείται από τον Ε.Ο.Μ. και

α4. Βεβαίωση λειτουργίας, κατά τα οριζόμενα στην περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 3 της υπό στοιχεία Γ1β/Γ.Π./οικ.46632/15.06.2018 (Β' 2283) υπουργικής απόφασης, όταν η αδειοδότηση αφορά σε αυτοτελή ιδιωτική Μονάδα Ημερήσιας Νοσηλείας (Μ.Η.Ν.).

β. Το αίτημα αξιολογείται από τον Ε.Ο.Μ. και μετά από σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού υποβάλλεται εισήγηση/πρόταση προς το Υπουργείο Υγείας για την αδειοδότηση του φορέα ή την απόρριψη του αιτήματος.

γ. Η άδεια χορηγείται από το Υπουργείο Υγείας, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ισχύει για τρία (3) έτη και μπορεί να ανανεώνεται για ίσο χρόνο.

δ. Ο Ε.Ο.Μ. και το Υπουργείο Υγείας μεριμνούν ώστε η έκδοση της απόφασης να ολοκληρώνεται εντός τριών (3) μηνών από την ολοκλήρωση της διαδικασίας της περ. α. Το χρονικό διάστημα υπολογίζεται από την υποβολή στον Ε.Ο.Μ. τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων που ζητήθηκαν από το νομικό πρόσωπο για την αξιολόγηση του αιτήματος.

2. Ανανέωση άδειας λειτουργίας - Πρόσθετα κριτήρια αξιολόγησης:

Για την ανανέωση της άδειας λειτουργίας ακολουθείται η ίδια διαδικασία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, πλέον

κριτηρίων αξιολόγησης που αφορούν στην τήρηση των διατάξεων της παρούσας κατά την τελευταία περίοδο αδειοδότησης και λειτουργίας της Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων. Τα νομικά πρόσωπα που οργανώνουν Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων οφείλουν να ολοκληρώσουν τη διαδικασία της παρ. 1 για την ανανέωση της άδειας λειτουργίας τους τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από τη λήξη της ισχύουσας.

3. Διακοπή λειτουργίας - Ανάκληση άδειας λειτουργίας:

α. Η λειτουργία μιας Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων διακόπτεται και η άδεια ανακαλείται όταν:

α1. Υποβάλλεται από τον Φ.Μ.Δ. της Μονάδας Εφαρμογής, στον Ε.Ο.Μ. και στο Υπουργείο Υγείας, δήλωση πρόθεσης διακοπής της λειτουργίας της.

α2. Διαπιστώνεται μη συμμόρφωση της Μονάδας Εφαρμογής με έναν ή περισσότερους όρους της παρούσας, κατά τη διάρκεια λειτουργίας της.

Οι περιπτώσεις αυτές αξιολογούνται από το Δ.Σ. του Ε.Ο.Μ. και, εφόσον κριθούν επουσιώδεις για την αποτελεσματικότητα και ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και για την ασφάλεια των δοτών, των ληπτών και του προσωπικού, ο Ε.Ο.Μ. προβαίνει σε συστάσεις και ορίζει προθεσμία εντός της οποίας ο Φ.Μ.Δ. και η Μονάδα Εφαρμογής οφείλουν να προβούν σε άμεση λήψη μέτρων συμμόρφωσης και να ενημερώσουν τον Ε.Ο.Μ. και το Υπουργείο Υγείας για την υλοποίησή τους.

Σε αντίθετη περίπτωση, όπως και στην περίπτωση κατά την οποία η Μονάδα Εφαρμογής δεν ανταποκριθεί στην ανωτέρω προθεσμία, διακόπτεται η λειτουργία της και ανακαλείται η άδεια.

β. Η απόφαση της διακοπής της λειτουργίας και ανάκλησης της άδειας λαμβάνεται από το ίδιο όργανο από το οποίο εκδόθηκε η άδεια, μετά από σχετική πρόταση του Ε.Ο.Μ.

4. Τροποποίηση άδειας λειτουργίας:

Ο Φ.Μ.Δ. μιας Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων ενημερώνει έγκαιρα τον Ε.Ο.Μ. για κάθε πρόθεση ή αναγκαιότητα αλλαγής βασικών χαρακτηριστικών της λειτουργίας της (Επιστημονικά Υπευθύνου, αντικειμένου, δραστηριοτήτων κ.ά.), υποβάλλοντας σχετικό φάκελο προς αξιολόγηση του αιτήματος. Η τροποποίηση άδειας λειτουργίας γίνεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, μετά από εισήγηση του Δ.Σ. του Ε.Ο.Μ. και δεν επιφέρει αλλαγή στο χρόνο λήξης της ισχύουσας.

5. Υποστήριξη του Ε.Ο.Μ. στους ενδιαφερόμενους για αδειοδότηση φορείς:

Κάθε νομικό πρόσωπο που προτίθεται να αιτηθεί αδειοδότησης για την οργάνωση και λειτουργία Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων, δύναται να ενημερώνει σχετικά τον Ε.Ο.Μ. Ο Οργανισμός λαμβάνει μέριμνα για την κατά το δυνατόν υποστήριξη του φορέα μέσω κυρίως της διενέργειας ενημερωτικών και τεχνικών συναντήσεων που αποσκοπούν στη μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας για την κάλυψη των απαιτήσεων αδειοδότησης.

Άρθρο 3

Εποπτεία και έλεγχος

1. Οι Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων εποπτεύονται ως προς τη λειτουργία τους από τον Ε.Ο.Μ. και υπόκεινται σε επιτόπιο έλεγχο από αυτόν ως προς τη συμμόρφωσή τους στις ισχύουσες διατάξεις και στην τήρηση των όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας της παρούσας.

2. Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων και ο Φ.Μ.Δ. που την οργανώνει, υποχρεούται να διασφαλίζει τη συνεργασία του προσωπικού με τα όργανα ελέγχου. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής περιλαμβάνεται η υποχρέωση παρουσίας των χώρων, του εξοπλισμού, των μεθόδων και διαδικασιών, περιλαμβανόμενων των Τυποποιημένων Διαδικασιών Λειτουργίας και όλων των στοιχείων και εγγράφων που συνδέονται με τη λειτουργία της Μονάδας Εφαρμογής, καθώς και με την τεκμηρίωση των όρων αδειοδότησής της.

3. Οι έλεγχοι διενεργούνται από τον Ε.Ο.Μ. για την αξιολόγηση του αιτήματος αδειοδότησης αλλά και κατά τη διάρκεια λειτουργίας της Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων.

4. Το διάστημα μεταξύ δύο ελέγχων μιας Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) έτη.

5. Οι έλεγχοι διενεργούνται μετά από απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Ο.Μ. Στην απόφαση ορίζεται η σύνθεση του οργάνου ελέγχου, το αντικείμενο του ελέγχου, η ημερομηνία και ο τόπος διενέργειας αυτού, η απαιτούμενη δαπάνη, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

6. Στα όργανα ελέγχου του Ε.Ο.Μ., εκτός από τα στελέχη του, δύναται να συμμετέχει και προσωπικό του Εθνικού Συστήματος Υγείας, μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού των Α.Ε.Ι. και επιστημονικό προσωπικό των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταμόσχευσης ιστών.

7. Οι έλεγχοι δύναται να διενεργούνται και σε κάθε φορέα με τον οποίο η Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων έχει συνάψει έγγραφη συμφωνία συνεργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας. Το αντικείμενο του ελέγχου περιορίζεται στις δραστηριότητες του συνεργαζόμενου φορέα, που περιλαμβάνονται στην έγγραφη συμφωνία του με την Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων. Σε κάθε έγγραφη συμφωνία της Μονάδας Εφαρμογής πρέπει να περιλαμβάνεται υποχρεωτικά όρος για την πλήρη αποδοχή και συνεργασία του αντισυμβαλλόμενου φορέα ως προς τους ελέγχους του εδαφίου α'.

8. Μετά το πέρας του ελέγχου, συντάσσεται έκθεση με διαπιστώσεις, συμπεράσματα και προτάσεις, η οποία υποβάλλεται στο Δ.Σ. του Ε.Ο.Μ. και στον ελεγχόμενο φορέα, με παράλληλη κοινοποίηση στο Υπουργείο Υγείας.

Άρθρο 4

Πλαίσια Ποιότητας και Ασφάλειας

1. Βασική υποχρέωση κάθε Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων αποτελεί η εφαρμογή του εξειδικευμένου «Πλαισίου Ποιότητας και Ασφάλειας», που αφορά στη λειτουργία της και περιλαμβάνεται στο

Εθνικό Πρότυπο Ποιότητας και Ασφάλειας στις μεταμοσχεύσεις, που διέπει όλες τις δραστηριότητες και λειτουργίες της διαδικασίας από τη δωρεά έως την εφαρμογή, για κάθε κατηγορία δομών μεταμοσχευτικής δραστηριότητας και μοσχεύματος, και ενσωματώνει τις ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζουν οι «διατάξεις για τα ευρωπαϊκά πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας».

2. Μέχρι την έκδοση των εξειδικευμένων πλαισίων ποιότητας και ασφάλειας, οι Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων λαμβάνουν μέριμνα για τη διαχείριση ποιότητας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 16 του π.δ. 26/2008.

Άρθρο 5

Τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας - Τεκμηρίωση

Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων συντάσσει, εφαρμόζει, διατηρεί και επιδεικνύει, όταν απαιτείται, Τυποποιημένες Διαδικασίες Λειτουργίας (ΤΔΛ), όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 3 του π.δ. 26/2008.

Άρθρο 6

Βιοεπαγρύπνηση - Ιχνηλασιμότητα

1. Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων τηρεί αρχεία και εφαρμόζει διαδικασίες για την άμεση κοινοποίηση, διερεύνηση, καταγραφή και διαβίβαση πληροφοριών σχετικών με τυχόν «σοβαρές ανεπιθύμητες αντιδράσεις» και τυχόν «σοβαρά ανεπιθύμητα συμβάντα» κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του π.δ. 26/2008. Οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις των άρθρων 11, 32 και 33 και του Παραρτήματος VIII του π.δ. 26/2008.

2. Προκειμένου να καθίσταται δυνατή η ιχνηλασιμότητα των οφθαλμικών μοσχευμάτων, από την προμήθεια έως την εφαρμογή τους και αντίστροφα, οι Δομές Οφθαλμικών Μοσχευμάτων συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις των άρθρων 8, 36 και 37 και του Παραρτήματος XI του π.δ. 26/2008.

Άρθρο 7

Παροχή στοιχείων

1. Οι Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων παρέχουν στον Ε.Ο.Μ. κάθε είδους στοιχεία ή πληροφορίες που ζητούνται από τον Οργανισμό και αφορούν στις δραστηριότητες για τις οποίες αδειοδοτούνται.

2. Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων συντάσσει και υποβάλλει στον Ε.Ο.Μ. ετήσια έκθεση δραστηριότητας, σύμφωνα με τις οδηγίες του Οργανισμού.

3. Βασική υποχρέωση κάθε Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων αποτελεί η χρήση και τροφοδότηση του Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Ιστών και Κυττάρων που αναπτύσσει, λειτουργεί και συντηρεί ο Ε.Ο.Μ., σύμφωνα με τις οδηγίες του Οργανισμού, ιδιαίτερα δε των εφαρμογών:

α. Παρακολούθησης και Ελέγχου Διακίνησης Ιστικών Μοσχευμάτων.

β. Διαχείρισης Εθνικών Ιστικών Μοσχευμάτων Κερατοειδούς.

Άρθρο 8

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων και ο Φ.Μ.Δ. στον οποίο εντάσσεται, τηρούν τις διατάξεις της νομοθεσίας για την προστασία δοτών και ληπτών οφθαλμικών μοσχευμάτων, για την επεξεργασία προσωπικών και ευαίσθητων δεδομένων, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους. Επιπλέον, δεσμεύονται για την πλήρη συνεργασία τους με τον Ε.Ο.Μ., στο πλαίσιο της διασφάλισης της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στο σύνολο της μεταμοσχευτικής αλυσίδας ιστών. Η Μονάδα Εφαρμογής δηλώνει στον Ε.Ο.Μ. τον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων.

2. Για την προστασία των δεδομένων και την εμπιστευτικότητα, οι Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων, συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις του άρθρου 14 του π.δ. 26/2008.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Ειδικό ΟκΠΛ Μονάδων Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων

Άρθρο 9

Νομικό πρόσωπο προς αδειοδότηση

1. Άδεια για την λειτουργία Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων δύνανται να αιτηθούν:

α. Νοσηλευτικά ιδρύματα που λειτουργούν ως Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. - Μ.Κ.Χ.,

β. ιδιωτικές κλινικές Ν.Π.Ι.Δ.. Η Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων λειτουργεί υποχρεωτικά στο πλαίσιο οφθαλμολογικού τμήματος ή κλινικής, που ορίζεται στην άδεια λειτουργίας.

2. Για την αδειοδότηση Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων που λειτουργεί σε νοσηλευτικό ίδρυμα Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. - Μ.Κ.Χ. απαιτείται υποχρεωτικά η συνεργασία μέσω έγγραφης συμφωνίας με έναν ή περισσότερους οργανισμούς προμήθειας οφθαλμικών μοσχευμάτων και μια τουλάχιστον τράπεζα οφθαλμικών μοσχευμάτων. Η ίδια απαίτηση ισχύει για τις Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων που λειτουργούν σε ιδιωτικές κλινικές και εντάσσονται κατόπιν αιτήματός τους στο πρόγραμμα αξιοποίησης εθνικών ιστικών μοσχευμάτων κερατοειδούς.

3. Αυτοτελείς Ιδιωτικές Μονάδες Ημερήσιας Νοσηλείας (Μ.Η.Ν.), κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 34 του ν. 4052/2012 (Α' 41) δύνανται να αιτηθούν Άδεια Εφαρμογής Ιστών Κερατοειδούς, αποκλειστικά και περιοριστικά, για τις περιπτώσεις εφαρμογών που εκτελούνται μόνο με τοπική αναισθησία και στις οποίες παρέχεται νοσηλεία χωρίς διανυκτέρευση, ενώ δεν δύνανται να συμμετέχουν στο πρόγραμμα αξιοποίησης εθνικών ιστικών μοσχευμάτων κερατοειδούς. Για την λήψη της Άδειας αυτής, οι Αυτοτελείς Ιδιωτικές Μ.Η.Ν. πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις τόσο των Γενικών ΟκΠΛ του Κεφαλαίου Β όσο και των ειδικών ΟκΠΛ του παρόντος Κεφαλαίου.

Άρθρο 10

Δραστηριότητες

1. Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων, η οποία λειτουργεί εντός νοσηλευτικού ιδρύματος

Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. - Μ.Κ.Χ., δραστηριοποιείται στις περιπτώσεις εφαρμογών, όπως αυτές περιγράφονται στην παρ. 1 του άρθρου 9 και αναλαμβάνει την υποχρέωση και ευθύνη εκτέλεσής τους.

2. Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων, η οποία λειτουργεί εντός Ιδιωτικής Κλινικής Ν.Π.Ι.Δ. δραστηριοποιείται στις περιπτώσεις εφαρμογών, όπως αυτές περιγράφονται στην παρ. 2 του άρθρου 9 και αναλαμβάνει την υποχρέωση και ευθύνη εκτέλεσής τους.

3. Η Αυτοτελής Ιδιωτική Μ.Η.Ν. δραστηριοποιείται στις περιπτώσεις εφαρμογών, όπως αυτές περιγράφονται στην παρ. 3 του άρθρου 9 και αναλαμβάνει την υποχρέωση και ευθύνη εκτέλεσής τους.

Άρθρο 11

Σχέσεις με τρίτους - Έγγραφες συμφωνίες

Για την άσκηση των δραστηριοτήτων τους στις περιπτώσεις των εθνικών οφθαλμικών μοσχευμάτων, οι Μονάδες Εφαρμογής συνάπτουν υποχρεωτικά έγγραφες συμφωνίες με κάθε συνεργαζόμενη τράπεζα οφθαλμικών μοσχευμάτων και κάθε συνεργαζόμενο οργανισμό προμήθειας οφθαλμικών μοσχευμάτων. Συνεργασίες μεταξύ Δομών Οφθαλμικών Μοσχευμάτων που λειτουργούν στον ίδιο Φ.Μ.Δ. δεν απαιτούν έγγραφες συμφωνίες.

Άρθρο 12

Ελάχιστη ετήσια δραστηριότητα

Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων του άρθρου 9 πρέπει να διενεργεί εφαρμογές ιστών κερατοειδούς σε δέκα (10) τουλάχιστον ασθενείς κατ' έτος. Κατ' εξαίρεση, για το πρώτο έτος λειτουργίας ο αντίστοιχος αριθμός ασθενών ανέρχεται σε πέντε (5).

Άρθρο 13

Ανθρώπινοι πόροι - Στελέχωση

1. Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων, η οποία λειτουργεί εντός νοσηλευτικού ιδρύματος Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. - Μ.Κ.Χ. πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον:

α. Έναν (1) Επιστημονικά Υπεύθυνο, ιατρό ειδικότητας οφθαλμολογίας, με αποδεδειγμένη εμπειρία τουλάχιστον δύο (2) ετών στις μεταμοσχεύσεις κερατοειδούς μετά την λήψη της ειδικότητας, με βαθμό διευθυντή ή επιμελητή Α' Ε.Σ.Υ. ή να είναι μέλος Δ.Ε.Π., αντίστοιχης βαθμίδας και ειδικότητας, ο οποίος:

α1. Δύνανται να επιλέγεται εκ των υποχρεωτικώς πληρούντων τις προϋποθέσεις (ειδικότητα, βαθμός, εμπειρία) προϊσταμένων ή άλλων ιατρών του τμήματος/κλινικής, στο πλαίσιο της οποίας λειτουργεί η Μονάδα Εφαρμογής και

α2. ορίζεται από την διοίκηση του νοσηλευτικού ιδρύματος μετά από εισήγηση του προϊσταμένου του τμήματος/κλινικής στο πλαίσιο της οποίας λειτουργεί η Μονάδα Εφαρμογής.

β. Δύο (2) ιατρούς ειδικότητας οφθαλμολογίας, με αποδεδειγμένη εμπειρία τουλάχιστον δύο (2) ετών στις μεταμοσχεύσεις κερατοειδούς μετά την λήψη της ειδικότητας.

γ. Τουλάχιστον έναν/μία νοσηλεύτη/τρια ανά τρεις (3) κλίνες, με ελάχιστη εμπειρία ενός (1) έτους στη νοσηλεία ασθενών πριν, κατά και μετά την εφαρμογή οφθαλμικών μοσχευμάτων.

δ. Έναν (1) διοικητικό υπάλληλο, τουλάχιστον δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για τη γραμματειακή υποστήριξη της Μονάδας Εφαρμογής, με αποδεδειγμένη επαρκή γνώση της αγγλικής γλώσσας και χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή.

2. Κάθε Μονάδα Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων, η οποία λειτουργεί εντός Ιδιωτικής Κλινικής Ν.Π.Ι.Δ. πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον:

α. Έναν (1) Επιστημονικά Υπεύθυνο, ιατρό ειδικότητας οφθαλμολογίας, με αποδεδειγμένη εμπειρία τουλάχιστον δύο (2) ετών στις μεταμοσχεύσεις κερατοειδούς, μετά την λήψη της ειδικότητας, ο οποίος ορίζεται από τη Διοίκηση της Κλινικής.

β. Δύο (2) ιατρούς ειδικότητας οφθαλμολογίας, με αποδεδειγμένη εμπειρία τουλάχιστον δύο (2) ετών στις μεταμοσχεύσεις κερατοειδούς μετά την λήψη της ειδικότητας.

γ. Τουλάχιστον έναν/μία νοσηλεύτη/τρια ανά τρεις (3) κλίνες, με ελάχιστη εμπειρία ενός (1) έτους στη νοσηλεία ασθενών πριν, κατά και μετά την εφαρμογή οφθαλμικών μοσχευμάτων.

ε. Έναν (1) διοικητικό υπάλληλο, τουλάχιστον δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για τη γραμματειακή υποστήριξη της Μονάδας Εφαρμογής, με αποδεδειγμένη επαρκή γνώση της αγγλικής γλώσσας και χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή.

3. Η Αυτοτελής Ιδιωτική Μονάδα Ημερήσιας Νοσηλείας με Άδεια Εφαρμογής Ιστών Κερατοειδούς πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον:

α. Δύο (2) ιατρούς ειδικότητας οφθαλμολογίας, με αποδεδειγμένη εμπειρία τουλάχιστον δύο (2) ετών στις μεταμοσχεύσεις κερατοειδούς μετά την λήψη της ειδικότητας, ένας εκ των οποίων ορίζεται από τη Διοίκηση της Μονάδας ως Επιστημονικά Υπεύθυνος.

β. Τουλάχιστον έναν/μία νοσηλεύτη/τρια ανά τρεις (3) ασθενείς, με ελάχιστη εμπειρία ενός (1) έτους στη νοσηλεία ασθενών πριν, κατά και μετά την εφαρμογή οφθαλμικών μοσχευμάτων.

γ. Έναν (1) διοικητικό υπάλληλο, τουλάχιστον δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για τη γραμματειακή υποστήριξη της Μονάδας Εφαρμογής, με αποδεδειγμένη επαρκή γνώση της αγγλικής γλώσσας και χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Άρθρο 14

Υπηρεσίες υποστήριξης

1. Τα νοσηλευτικά ιδρύματα Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ., εντός των οποίων λειτουργούν Μονάδες Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων πρέπει να διαθέτουν μικροβιολογικό εργαστήριο και ανοσολογικό τμήμα για έλεγχο Ιστοσυμβατότητας. Στην περίπτωση που δεν διαθέτουν ανοσολογικό τμήμα δύνανται να συνεργάζονται με αντίστοιχο τμήμα άλλου νοσηλευτικού ιδρύματος.

2. Οι Αυτοτελείς Ιδιωτικές Μ.Η.Ν. της παρ. 3 του άρθρου 9 οφείλουν να διασφαλίζουν την παροχή των

σχετικών υπηρεσιών υποστήριξης, κατά τα οριζόμενα της παρ. 2 του άρθρου 8 της υπό στοιχεία Γ1β/Γ.Π./οικ.46632/2018 (Β' 2283) υπουργικής απόφασης.

Άρθρο 15

Εγκαταστάσεις - Ιατροτεχνολογικός εξοπλισμός

1. Οι δραστηριότητες της Μονάδας Εφαρμογής Οφθαλμικών Μοσχευμάτων πραγματοποιούνται σε περιβάλλον που εξασφαλίζει την υγεία, την ασφάλεια και την προστασία της ιδιωτικότητας. Η Μονάδα πρέπει να τεκμηριώνει κατά την αδειοδότησή της ότι διαθέτει τα κατάλληλα μέσα/εγκαταστάσεις για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων της.

2. Η Μονάδα Εφαρμογής εγκαθίσταται σε λειτουργικά διακριτό χώρο από χώρους παροχής τυχόν άλλων υπηρεσιών του Φ.Μ.Δ., ο οποίος διαθέτει την αντίστοιχη κατάλληλη σήμανση.

3. Η λειτουργική διάκριση των χώρων βεβαιώνεται από τον Ε.Ο.Μ. κατά την αδειοδότηση της Μονάδας και μπορεί να επιτυγχάνεται με μέσα και τεχνικές λύσεις που τεκμηριωμένα διασφαλίζουν την διατήρηση των απαιτούμενων ιδιοτήτων των επιμέρους χώρων.

4. Για τον εξοπλισμό και τα υλικά που χρησιμοποιεί η Μονάδα Εφαρμογής πρέπει να πληρούνται οι απαιτήσεις και να ακολουθούνται οι διαδικασίες που καθορίζονται στο Τμήμα Γ του Παραρτήματος VI του π.δ. 26/2008.

5. Η Μονάδα Εφαρμογής οφείλει, κατ' ελάχιστο, να διαθέτει τον κάτωθι εξοπλισμό:

- α. Εργαλεία Μικροχειρουργικής
- β. Χειρουργικό Μικροσκόπιο για τον έλεγχο της ποιότητας των ληφθέντων μοσχευμάτων
- γ. Φασματικό μικροσκόπιο (Specular microscopy) για την μέτρηση των ενδοθηλιακών κυττάρων
- δ. Μηχάνημα φακοθρυψίας - πρόσθιας υαλοειδεκτομής
- ε. Σύγχρονο χειρουργικό μικροσκόπιο
- στ. Μηχάνημα οπίσθιας υαλοειδεκτομής
- ζ. Ψυγείο σταθερής θερμοκρασίας για τη συντήρηση των μοσχευμάτων του κερατοειδούς

η. Σχιμοειδής λυχνία

θ. Κερατόμετρο

ι. Παχύμετρο κερατοειδούς

ια. Τονόμετρο

ιβ. Διαθλασίμετρο

ιγ. Μηχάνημα τοποθέτησης κερατοειδούς

ιδ. Αμεσο-έμμεσο οφθαλμοσκόπιο

ιε. Εξεταστικοί φακοί οπίσθιου ημιμορίου

ιστ. Μηχάνημα φλουραγγειογραφίας και αγγειογραφίας με ενδοκυανίνη

ιζ. Υπερηχογράφος B-Scan

ιη. Μηχάνημα Ηλεκτροφυσιολογικού Ελέγχου

ιθ. Μια εξωτερική τηλεφωνική γραμμή και ένα φαξ για την 24ωρη επικοινωνία με τον Ε.Ο.Μ.

Άρθρο 16

Μεταβατική Διάταξη

Με τη δημοσίευση της παρούσας καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1, 4, 5 και 6 ως προς τους όρους και προϋποθέσεις λειτουργίας Μονάδων Μεταμόσχευσης Κερατοειδούς και του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Υ4α/109058/10.1.2005 υπουργικής απόφασης «Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας Μονάδων Μεταμοσχεύσεων Ιστών (Κερατοειδούς, Δέρματος) και διαδικασία χορήγησης και ανάκλησης άδειας αυτών» (Β' 71).

Άρθρο 17

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 6 Μαρτίου 2025

Η Αναπληρώτρια

Υπουργός

Ο Υφυπουργός

ΕΙΡΗΝΗ ΑΓΑΠΗΔΑΚΗ

ΜΑΡΙΟΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

